

КОМАНДАЛЫҚ-
ШТАБТЫҚ
ОҚУ-ЖАТТЫҒУ

3 - бетте

АРНАЙЫ
ОҚУ-
ЖАТТЫҒУ

5 - бетте

ПО ЗЕМЛЕ,
В НЕБЕ И
НА МОРЕ

6 - бетте

facebook.com/sarbaz.kz
instagram.com/sarbaz.kz
vk.com/sarbaz.kz
[twitter / @SarbazKz](https://twitter.com/SarbazKz)

WWW.SARBAZ.KZ

«БАТЫЛ ТОЙТАРЫС-2023» СТРАТЕГИЯЛЫҚ ӘСКЕРИ ОҚУ-ЖАТТЫҒУЫ

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың күштік құрылымдарды тиімді үйлестіруді қамтамасыз ету, олардың жедел және әскери-техникалық үйлесімділігін жолға қою жөніндегі тапсырмаларын орындау шеңберінде Жетісу облысындағы әскери полигонда Десанттық-шабуылдау әскерлерінің бөлімшелерінің тактикалық оқу-жаттығулары және жергілікті атқарушы органдарның "Бекет-2023" ведомствоаралық тактикалық оқу-жаттығуы өткізілді.

Оқу-жаттығудың белсенді кезеңін Қорғаныс министрі генерал-полковник Руслан Жақсылықов, Жетісу облысының әкімі Бейбіт Исабаев, Ұлттық ұланның бас қолбасшысы генерал-майор Еркін Ботақанов және өзге де күштік құрылымдардың өкілдері бақылады.

Жаттығуға Десанттық-шабуылдау әскерлерінің құрамалары, Ұлттық ұланның, Ұлттық қауіпсіздік комитеті Шекара қызметінің, Төтенше жағдайлар министрлігінің әскери бөлімдері мен бөлімшелері, құқық қорғау және жергілікті атқарушы органдар тартылды.

Бөлімшелер жауынгерлік мақсаттағы аудандарға жорық жасап, бүркемелеу, әскерлер мен басқару пункттерінің төзімділігін арттыру мәселелерін пысықтады. Белсенді кезеңде елді мекенді босату бойынша оқу-жауынгерлік іс-қимылдар жүргізілді.

Оқу-жаттығу жоспарына сәйкес Шекара қызметінің әскери қызметшілері шекара учаскелерінің бірінен қарулы адамдар тобын байқады. Ұтқыр топтар шартты шекара бұзушылардың бір бөлігін құрқытайды. Бұл кезде қалғандары жақын маңдағы елді мекенде жасырынып үлгереді.

Ішкі істер министрлігінің полиция департаменті жергілікті атқарушы органдар орналастырған сұрыптау пункті ауданына бейбіт тұрғындарды эвакуациялауды ұйымдастырды.

Мұқият тексеруден кейін эвакуацияланған адамдарды уақытша ұстау пунктіне алып барып, ол жерде оларға алғашқы медициналық және психологиялық көмек көрсетіліп, бірінші кезектегі қажетті заттар берілді.

Десанттық-шабуылдау бөлімшелері артиллерия мен армиялық, майдандық авиацияның қолдауымен елді мекенді қоршауға алып, қарсыластың атыс нүктелері мен бекіністерін жойды.

Ұлттық ұлан бөлімшелері қару-жарақты іздеу мен кентті тазарту тапсырмаларын орындады.

Бұл оқу-жаттығулардың бірқатар ерекшелігі бар. Оның ішінде басқа да әскерлермен және әскери құрамында өзара іс-қимылда жауынгерлік міндеттерді шешу, әскери бөлімдердің өзін-өзі қамтамасыз ету және дербестік деңгейін тексеру, сондай-ақ қазіргі заманғы қарулы қақтығыстардың тәжірибесін ескере отырып,

жауынгерлік іс-қимылдарды жүргізу нысандары мен тәсілдерін жетілдіру бар, – деп атап өтті штаб бастығы – Десанттық-шабуылдау әскерлері қолбасшысының бірінші орынбасары полковник Алмас Исабеков.

Жаттығудың негізгі мақсаты – гибриді қауіп-қатер жағдайында әрекет етуге, әртүрлі прокси-күштерге қарсы тұруға дайындық.

Жалпы жаттығуға 2000-нан астам әскери қызметші мен мың жарымнан аса қару-жарақ пен әскери техника, оның ішінде армиялық, әскери-көліктік, майдандық авиация және ұшқышсыз ұшу аппараттары қатысты.

Іс-шара соңында Қорғаныс министрі оқу нүктелерінде болып, далалық басқару пунктін, техникалық және тылдық қамтамасыз етудің жай-күйін, жеке құрамды жоғары дәлдіктегі қару мен ұшқышсыз ұшу аппараттарынан қорғау сапасын тексерді.

Генерал-полковник Руслан Жақсылықов Десанттық-шабуылдау әскерлері мен РХБ-қорғаныс бөлімшелерінің құралдары мен техникасын қарап шықты. Сондай-ақ, министрге жауынгерлік техникалар легін шартты қарсыластың барлау жүргізіп, соққы беретін ұшқышсыз ұшу аппараттарынан бүркемелеудің тиімді әдістері көрсетілді.

Бұл Жоғарғы Бас қолбасшының резерві болып табылатын Десанттық-шабуылдау әскерлерінің алғашқы жаттығуы екенін атап өту керек. Өткен жылы әскерлер Қарулы Күштердің дербес тегі ретінде қайта құрылған болатын.

ҚАРУЛЫ КҮШТЕРДЕ ЖАУЫНГЕРЛІК ІС-ҚИМЫЛ ЖҮРГІЗУДІҢ ЗАМАНАУИ ТӘСІЛДЕРІ СЫНАЛУДА

Гвардейск гарнизонындағы «Оңтүстік» өңірлік қолбасшылығының «Мәтібулақ» оқу-жаттығу полигонында «Көкжал-2023» тәжірибелік-зерттеу тактикалық оқу-жаттығуының соңғы кезеңі өтті. Іс-қимылдың тәжірибеде қолдану барысын Қорғаныс министрі генерал-полковник Руслан Жақсылықов қадағалады.

Оқу-жауынгерлік міндеттерді пысықтау үшін оқу-жаттығу шеңберінде роталық тактикалық топтар ішінен мобильді топтар құрылды. Бір апта бойы бөлімшелер жауынгерлік іс-қимыл жүргізудің жаңа тактикалық әдіс-тәсілдерін пысықтады. Артиллериялық мен армия авиациясы бөлімшелерін жауынгерлік жағдайда қолдануға баса назар аударылды.

Бұл зерттеу жаттығуына «Оңтүстік» өңірлік қолбасшылығы әскерлерінің қолбасшысы генерал-майор Мереке Көшекбаев басшылық етті.

Бөлімшелерге оқу-жаттығу барысында әртүрлі топтардың және зақымдау құралдарының мүмкіндіктерін зерттеу, олардың оңтайлы құрамын және жағдайдың өзгеруіне жедел әрі тиімді жауап беру қабілетін анықтау міндеттері қойылды.

Артиллерияны оқу-жаттығуда қолдану ерекшелігі – атыс құралдарын барынша шоғырландырып, классикалық әдістер мен қарсыласты жеңу әдістерімен ұтымды қолдануында болды. Осылайша бөлімше командирлерінің өз бетінше шешім қабылдауына мүмкіндік берілді.

Сондай-ақ, танкке қарсы артиллерия құралдарымен алыс қашықтықтағы қарсыластың броньды нысандарын құртудың жаңа тәсілдері де сыналды.

Біз әскери өнердің дамуын және соңғы жылдары болып жатқан қарулы қақтығыстарды талдай келе, артиллерия, танк, механикаландырылған және басқа да бөлімшелерді қолданудың жаңа тәсілдерін пысықтап жатырмыз, – деп атап өтті «Оңтүстік» өңірлік қолбасшылығы әскерлерінің қолбасшысы генерал-майор Мереке Көшекбаев, – тәжірибелік-зерттеу тактикалық оқу-жаттығуын өткізу кезінде классикалық және стандартты оқу-жаттығулардан алшақтап, жаңа әдістерді сынап көрдік.

«Оңтүстік» өңірлік қолбасшылығы әскерлерінің қолбасшысы атап өткендей, оқу-жаттығудың зерттеу мақсаттарына қол жеткізіліп, бөлімшелердің жеке құрамы практикалық тәжірибе жинады. Алдағы уақытта бұл іс-қимылдар жазғы оқу кезеңіндегі жауынгерлік дайындық барысында пысықталмақ.

Соңында қорғаныс ведомствосының басшысы генерал-полковник Руслан Жақсылықов жеке құрамды оқу-жаттығудың жақсы аяқталуымен құттықтап, ерекше көзге түскен әскери қызметшілерге естелік сыйлықтар табыс етті.

ҚОРҒАНЫС МИНИСТРІНІҢ ОРЫНБАСАРЫ МӘСКЕУДЕ ЖҰМЫС САПАРЫМЕН БОЛДЫ

Ынтымақтастық жоспарына сәйкес Қазақстан мен Ресей қорғаныс ведомстволарының консультациялары қорғаныс министрлері орынбасарлары деңгейінде өтті.

Генерал-лейтенант Сұлтан Қамалетдинов пен генерал-полковник Александр Фомин екіжақты өзара іс-қимылдың өзекті мәселелері бойынша пікір алмасты. Сапар аясында Қазақстан Республикасы Қорғаныс

министрінің орынбасары Ресейдің жоғары әскери оқу орындарында оқитын қазақстандық әскери қызметшілермен кездесті.

Ол әскери пәндерді игеру үдерісіне, курсанттардың

күн тәртібін, оқуын және мәдени демалысын ұйымдастыруға баса назар аударды. Министрдің орынбасары оларға оқуды аяқтағаннан кейін берілетін басымдықтар туралы айтты.

СОБЫТИЯ И ФАКТЫ

В ЦЕНТРЕ ВНИМАНИЯ – ВОПРОСЫ РАЗВИТИЯ ВОЕННЫХ ГОРОДКОВ

В акимате Жамбылской области заместитель министра обороны генерал-лейтенант Мухамеджан Таласов принял участие в рабочем совещании по развитию инфраструктуры военного поселка Гвардейский.

На совещании с участием заместителя акима Жамбылской области Ерболат Ибрайханова и других должностных лиц местных исполнительных органов были обсуждены вопросы выполнения плана реконструкции сетей водоснабжения, строительства котельной, систем тепло- и газоснабжения в населенном пункте Гвардейский.

Как было отмечено на совещании, в настоящее время проводятся работы по выбору земельных участков для строительства газопровода. По плану протяженность

газовых сетей составит более 50 км, объем потребления газа – более 5 тыс. м³/час.

Выбран также земельный участок площадью 1,6 га под строительство новой котельной. В соответствии с проведенными расчетами проектная мощность объекта составит 42 Гкал/час, а протяженность тепловых сетей – более 30 км.

Заявки на выделение средств из областного бюджета для разработки проектно-сметной документации по строительству котельной и монтажу теплосети в размере 65,5 млн тенге уже направлены. Аналогичные запросы на финансирование проектов по газификации и реконструкции водопроводной сети также подготовлены на 43 и 19 млн тенге, соответственно.

В настоящее время на рассмотрении в Министерстве обороны находится проект дорожной карты, предусматривающей проведение работ по реконструкции канализационно-очистных сооружений поселка. Строительно-монтажные работы вышеуказанных объектов инфраструктуры

запланированы на 2024 год.

В рамках рабочей поездки заместитель министра тылу и военной инфраструктуре посетил Таразский и Луговской гарнизоны, где побывал в военном госпитале, Жамбылской районной эксплуатационной части, в воинских частях поселков Б. Момышулы, Мерке и ст.

Луговая.

Также генерал-лейтенант Мухамеджан Таласов побывал в расположениях воинских частей, заслушал доклады командиров о социально-бытовых, жилищных условиях, созданных для военнослужащих срочной службы, и состоянии морально-психологического климата в подразделениях.

По итогам посещения заместитель министра поставил перед командирами воинских частей и начальниками учреждений задачи на предстоящий период.

ГОТОВЫ К МЕЖДУНАРОДНЫМ СОСТЯЗАНИЯМ

В Ереване прошло заседание Спортивно-го комитета стран – участниц Содружества Независимых Государств. В нем приняла участие казахстанская делегация во главе с председателем Спорткомитета Министерства обороны – начальника Центрального спортивного клуба Ольгой Шишигиной.

В ходе встречи были обсуждены вопросы проведения чемпионатов в рамках XV Спартакиады дружественных армий государств – участников СНГ в текущем году, военных спортивных игр, посвященных 80-летию Победы в Великой Отечественной войне 1941–1945 годов. Речь также шла о разработке единых правил проведения соревнований по военно-прикладным и другим видам спорта.

Согласно Плану работы Совета министров обороны государств – участников СНГ на 2023 год в рамках спартакиады намечен ряд чемпионатов. В июне в Беларуси пройдет чемпионат по многоборью. В сентябре – военизированный кросс в Казахстане, чемпионаты по горному троеборью в России, по дзюдо в Таджикистане и армейскому рукопашному бою в Узбекистане.

Участие в подобных состязаниях способствует укреплению позиций армейских спортсменов и усилению военно-спортивной составляющей Вооруженных Сил Казахстана на международной арене.

ДЛЯ ТЕХ, КТО НА ЗАСЛУЖЕННОМ ОТДЫХЕ

Рабочая группа Министерства обороны РК провела совещание с пенсионерами Вооруженных Сил РК, проживающими в Карагандинском регионе. Обсуждались вопросы пенсионного, жилищного и медицинского обеспечения.

Фархат КИЖИТАЕВ, Асет КОБАСОВ (фото)

В ходе совещания представители структурных ведомств Министерства обороны РК разъяснили действующее законодательство и ответили пенсионерам на волнующие их вопросы. В частности, о медицинском обеспечении пенсионеров в военных госпиталях и лазаретах выступил с докладом представитель Главного военно-медицинского управления МО РК полковник медицинской службы С. М. Калдашов. Консультацию по вопросам жилищного обеспечения пенсионеров провел представитель Главного управления военной инфраструктуры МО РК капитан Б. М. Мамиев. Представитель Центра пенсионного обеспечения МО РК старший лейтенант Д. М. Рысмаганбетов рассказал о нюансах пенсионного обеспечения.

В свою очередь, ветераны Вооруженных Сил озвучили ряд актуальных тем, касающихся санаторно-курортного лечения, нехватки профильных специалистов в военном лазарете Караганды, обеспечения лекарственных средствами, выделения жилья. Большая часть вопросов, поднятых пенсионерами в ходе совещания, были удовлетворены.

Предложения по внесению изменений в действующее законодательство РК, которые преследовали цель улучшения социального обеспечения военнослужащих, находящихся на заслуженном отдыхе, приняты во внимание рабочей группой. Сообщается, что все они будут рассмотрены.

С АКЦЕНТОМ НА КАЧЕСТВЕ ПИТАНИЯ

В рамках акции «Служба сына глазами матери» Военный институт Сухопутных войск и Военный инженерный институт радиоэлектроники и связи посетила представитель Комитета солдатских матерей «Сердца матерей» Татьяна Тропина.

В Военном институте Сухопутных войск начальник вуза полковник Бауыржан Ибатулин показал общественнице условия, созданные для проживания, организации питания, досуга и занятий спортом курсантов.

В Военном инженерном институте радиоэлектроники и связи Татьяна

Тропина встретила с заместителем начальника по воспитательной и идеологической работе полковником Дарханом Умбетовым. В ходе встречи стороны обсудили аспекты обеспечения контроля за качеством рациона и выполнением обязательств поставщиками услуг по организации питания курсантов.

Специально для родителей была также организована встреча с представителями военной полиции, которые ответили на вопросы, касающиеся обеспечения правопорядка, соблюдения законных прав и интересов курсантов.

Следует отметить, что вопросы организации питания, разнообразия рациона и соблюдения норм

продовольственного пайка относятся к числу приоритетных. В этой связи совместно с родительской общественностью на регулярной основе будут проводиться совместные мероприятия по контролю за приготовлением пищи в воинских частях, доведением продовольственных норм в полном объеме.

ВОЗОБНОВЛЕНИЕ РАБОТ ПО ОЧИСТКЕ

В Байзакском районе Жамбылской области с 3 апреля началась повторная очистка от фрагментов боеприпасов на территории воинской части и прилегающих к ней участков. Эта работа продлится до конца ноября.

Дина МУХАРИНОВА, пресс-служба Таразского гарнизона

Об этом сообщили в ходе пресс-конференции представители регионального командования «Юг». Пресс-брифинг состоялся на площадке Региональной службы коммуникаций Жамбылской области, и военные представители подробно разъяснили детали и особенности предстоящей работы.

Основной объем работ по ликвидации последствий происшествий на складах боеприпасов был выполнен в прошлом году. В ходе ежедневных контролируемых подрывов были полностью уничтожены все обнаруженные и собранные фрагменты боеприпасов, – сообщил начальник инженерных войск регионального командования «Юг» подполковник Аралбек Танатов. – В этом году, в ходе работы по повторной очистке, также запланированы контролируемые подрывы собранных фрагментов, но уже с меньшей частотой. Планируется, что подрывы собранных фрагментов боеприпасов будут проводиться в среднем один раз в неделю по мере обнаружения

и скопления взрывоопасных предметов. Представители регионального командования «Юг» призвали жителей Тараза и населенных пунктов Байзакского района проявить выдержку и терпение.

– Помимо того, что подрывы будут производиться гораздо реже, чем в прошлом году, также второе меньше будет и мощность подрывов, – проинформировал журналистов командир войсковой части 28349 подполковник Еркин Абсадыков. – Если в прошлом году мощность одного контролируемого подрыва составляла около 500 кг в тротиловом эквиваленте, то в этом году она составит в среднем 150-200 кг.

Для проведения подрывов и уничтожения собранных фрагментов боеприпасов подготовлена специально выделенная площадка. Она находится на достаточном удалении от населенных пунктов и воинской части. К проведению работ по

очистке местности от фрагментов боеприпасов и их уничтожению приступит сводный отряд ликвидации последствий из состава военнослужащих инженерно-саперных подразделений регионального командования «Юг». Состав отряда будет сменяться каждый месяц: всего до ноября состоится восемь ротаций.

ПОКАЗАЛ ОТЛИЧНЫЙ УРОВЕНЬ

Состязание знатоков английского языка в рамках VII Международной олимпиады курсантов высших образовательных организаций стран-участниц Содружества Независимых Государств прошло в городе Дилижан.

В нем приняли участие курсанты военных вузов Армении, Беларуси, Казахстана, Кыргызстана, России и Узбекистана.

Казахстан на международной олимпиаде представили курсанты Военного института Сухопутных войск. – Во втором туре в письменном конкурсе, где проверялись навыки восприятия иностранной речи, хороший уровень знаний показал Нурдаулет Мурат, – прокомментировала выступление первокурсника Военного института Сухопутных войск руководитель команды майор Жанар Дүйсенбекова.

Состязание состояло из четырех туров и предполагало как индивидуальную, так и командную работу.

ӘСКЕР ТЫНЫСЫ

ЖЕМҚОРЛЫҚҚА
ЖОЛ БЕРМЕУ

АҚПАРАТТЫҚ ШОЛУ

Аягөз қаласының қорғаныс істері жөніндегі біріктірілген бөлімінде әскерге шақырылушыларды қабылдайтын комиссия мүшелері және жеке құрамның қатысуымен сыбайлас жемқорлыққа қарсы сауықтыру сабағы өтті.

Маусымдық шарада Аягөз гарнизоны әскери полиция бөлімінің сыбайлас жемқорлыққа қарсы әрекет ету

жөніндегі аға офицері әділет аға лейтенанты Тахир Жанабеков өз ойын ортаға салды. Оның пікірінше, ұлттық қауіпсіздік пен қоғамдық тұрақтылыққа төнген ғасыр індетімен күрес жүргізу – қоғамның әр мүшесінің міндеті. Әскерге шақыру комиссиясының төрағасы – Аягөз ауданы әкімінің орынбасары Медет Татенов сыбайлас жемқорлықтың алдын алу еліміздің мемлекеттік саясатының негізгі басымдықтарының бірі екенін атап өтті. Сонымен қатар әскерге шақыру науқаны кезінде заң бұзушылыққа итермелейтін фактілердің куәсі болғанда немесе қатысты ақпаратты білген жағдайда құқық қорғау органдарына хабарлаудың қажеттілігіне де тоқталды.

«Сыбайлас жемқорлыққа қарсы және құқық бұзушылықтың алдын алу шаралары жеке құраммен жиі ұйымдастырылуы тиіс. Себебі, осындай кездесулерді өткізу арқылы жеке құрамның теріс іс-әрекетке бармауына ой саламыз», - деді сауықтыру сабағының соңында сөйлеген Аягөз қаласының қорғаныс істері жөніндегі біріктірілген бөлімінің бастығы

подполковник Нұржан Мурзақанов.

ЖАЛПЫ ҚҰҚЫҚТЫҚ
НЕГІЗДЕР ТҮСІНДІРІЛДІ

Аягөз гарнизонындағы 10181 әскери бөлімінің барлық санаттағы әскери қызметшілері қылмысты және әкімшілік құқық бұзушылықтардың алдын алу мақсатындағы шараға қатысты.

Әскери қызметшілер арасында құқық бұзушылықтардың алдын алу әрі жалпы құқықтық негіздерді түсіндіруді көздеген шарада Аягөз аудандық ауруханасының психологы Еркежан Оралтаева мен аудандық дін мәселелерін зерттеу орталығының маманы Ербол Қабылханов баяндама жасады. Әділет аға лейтенанты Құмар Қайдаров қылмыстық және әкімшілік құқық бұзушылықтардың алдын алу, тәуліктік кезекшілікті атқару кезіндегі талаптарды сақтау бойынша құқықтық түсіндіру жұмыстары туралы айтты. Оның сөзіне жүгінсек, Қарулы Күштерде барлық

тақырыптарды қамтитын онкүндіктерге ерекше назар аударылуда. Мәселен, Аягөз гарнизонында әскери қызметшілер арасында салауатты өмір салтын қалыптастыру және құқықтық танымдарын жетілдіру мақсатындағы жоспарлы айлықтар мен онкүндіктер өз нәтижелерін беруде.

«Өмірді сақта» ведомстворалық бағдарлама аясындағы әскери бөлімдегі «Құқық бұзушылықсыз әскер» айлығына Аягөз гарнизоны әскери полиция бөлімінің алдын алу бөлімшесінің бастығы әділет капитаны Руслан Сүтжанов басшылық етті.

Алуа ИСКАКОВА
«САРБАЗ»

ЕРЛІК САБАҒЫ
ӨТКІЗІЛДІ

ЖЕТІСУ ГАРНИЗОНЫ

Талдықорған қаласы Еркін ауылындағы Есжан Берліқожаұлы атындағы №11 орта мектеп басшылығының ұйымдастыруымен мектептің «Жетісу қырандары» клубының мүшелерімен «Мәлік Мұхамеджанұлы Сапаровтың дара жолы» тақырыбында ерлік сабағы өткізілді.

Асқар таудың биік шыңдары алыстаған сайын айшықтала түсетіндей, ел дамуына елеулі еңбегімен үлес қосқан дара тұлғалардың да азаматтық келбеті, өсиет-өнегесі уақыт көші алға жылжыған сайын жарқырай көрінетіні заңдылық. Сондай шоктығы биік жандардың қатарында өмірден жасындай жарқ етіп өткен Қазақстан Қарулы Күштерінің көрнекті басшыларының бірі, генерал-лейтенант Мәлік Мұхамеджанұлы Сапаровтың есімі ел жадында.

– Бар саналы ғұмырын әскери қызметке арнап, оның қыр-сырын жетік меңгерген жас генералдың, алмастай асыл азаматтың өнегелі өмір жолы жас ұрпақ үшін қашанда үлгі болып қала береді, - дей келе, мектеп

директоры Ерлан Еркінбеков жалындаған жастарға Мәлік Сапаров ағалары сияқты білімді де білікті әскери маман, туған елі үшін аянбай қызмет етуге даяр тұратын үлкен жүректі азамат болуларына тілектестігін білдірді. Оқушылар да өз кезегінде Мәлік Сапаровтың өмір жолдары жайлы айтты берді.

Ерлік сабағына арнайы келіп қатысқан қаладағы №92 орта мектептің алғашқы әскери және технологиялық дайындық пәнінің оқытушы – ұйымдастырушысы прапорщик Азат Құрманбеков жастардың бойында елжандылық пен батылдықты тәрбиелеуге бағытталған мәні кең іс-шара өткенін тілге тиек етіп, өзінің оң бағасын берді.

– Алдағы уақытта да жастарды елжандылық пен батылдықты тәрбиелейтін осындай игі іс-шаралар жалғасын табады. Патриоттық тәрбие беру арқылы біз жастарымыздың бойында елжандылық, отансүйгіштік, елін, жерін қадірлеуге, көзін қарашығындай қорғай білуге баулимыз. Рухы биік, ой-өрісі кең, білімді, батыл ұрпақ елдің кемелді келешегінің кепілі болмақ, - деді мектептің алғашқы әскери және технологиялық дайындық пәнінің оқытушы ұйымдастырушысы сержант Ерғали Ысқақов.

Майор Жанат СЕМБАЕВ,
Жетісу гарнизоны баспасөз
қызметінің бастығы

КОМАНДАЛЫҚ-
ШТАБТЫҚ ОҚУ-ЖАТТЫҒУ

АБАЙ ӨҢІРЛІК ГАРНИЗОНЫ

Абай гарнизонында екі дәрежелі командалық-штабтық оқу-жаттығу жоғары деңгейде ұйымдастырылды. Аталған оқу-жаттығуға «Шығыс» өңірлік қолбасшылығына қарасты әскери бөлімдер тартылды.

мемлекет шекарасын кесіп өткен заңсыз қарулы құрылымдарға шабуыл жасады. Тәжірибе жүзінде батальонның жеке құрамы барлау іс-шаралары үшін ұшқышсыз ұшу аппараттарын қолданып, артиллерия, Т-72 танктерін, зениттік қондырғыларынан атыс жүргізіп, шартты жауды Шаған елдімекенінің маңындағы үш қабатты қараусыз қалған ғимаратқа қорғануға мәжбүр етті, - дейді 30217 әскери бөлімінің командирі подполковник Еркін Жоламанов.

Батальондық тактикалық топ командирінің шешімі бойынша ғимаратты тазарту үшін «Арлан» жауынгерлік машиналары арнайы мақсаттағы рота жіберілді. Олар шартты

Алғашқы кезеңде әскери бөлімдер дабыл бойынша көтеріліп, базалық ауданға жорық жасады. Шартты жау ғимаратқа басып кіреді. Содырлардың көзін жоюға барлау ротасы, оттық взводы, минаатқыш взводы және зениттік-артиллериялық взводы құрамында батальондық топ жауынгерлік әзірліктің жоғары дәрежесіне келтірілді.

– Екінші кезеңнің оқу-жаттығу жоспарына сәйкес күшейтілген батальон

содырларға тосқауыл қойған ғимаратқа шабуыл жасады. Нәтижесінде содырлардың көзін жойып, ғимаратты босатты.

Оқу-жаттығудың қорытындысы бойынша «Шығыс» өңірлік қолбасшылығы әскерлерінің қолбасшысы генерал-майор Қуанышбек Үштаев аталған оқу-жаттығуды ұйымдастыруға жоғары баға беріп, ерекше көзге түскен әскери қызметшілерді марапаттады.

«ГИАЦИНТ» ЗЕҢБІРЕГІНЕН
АТЫС ЖҮРГІЗДІ

Қарулы Күштер қатарына өткен жылдың күзінде шақырылған 28738 әскери бөлімінің мерзімді қызметінің әскери қызметшілері алғаш рет «Гиацинт» артиллериялық зеңбірегінен атыс жүргізді. Бөлімшелердің атыстары Абай өңірлік гарнизонының «Шығыс» тұраралық полигонында өтті.

Атыс шартты жаудың броньды машиналары мен құрылыстарын имитациялайтын нысандар бойынша жүргізілді. Нормативтерді орындау барысында атыс есептеулері жарылғыш снарядтарды қолдана отырып, жабық позицияларынан атыс жүргізді.

Дәріс сабақтарында алынған теориялық білім далада жаттығулардың тәжірибелік орындалуымен бекітіледі және атыс курсына сәйкес жаттығу

барысында қару-жарақтың сенімді қолданылуына ықпал етеді.

– Біз артиллериялық зеңбіректің толық қуатын көрдік, алған әсерімізді сөзбен жеткізу мүмкін емес, - деді 28738 әскери бөлімінің мерзімді қызметінің әскери қызметшісі қатардағы жауынгер Бауыржан Кәкімов.

«САРДАР» ӘСКЕРИ-
СПОРТТЫҚ ОЛИМПИАДАСЫ

Талдықорған қаласындағы №12 орта мектеп-гимназиясы базасында «Сардар» қалалық кешендік әскери-спорттық олимпиадасы өтті. Әскери-спорттық олимпиадаға қала мектептерінің 11 сынып оқушылары қатысып өз бақтарын сынады.

Олимпиада 6 кезеңде өтті. Бірінші кезең – теориялық тест кезеңі: математика, физика, орыс тілі, қазақ тілі және алғашқы әскери дайындық пәндері, екінші кезең практикалық кезең – Калашников автоматтың жартылай бөлшектеу және жинау, үшінші кезең – саптық дайындықтан нормативтер тапсыру, төртінші кезең – дене дайындығын анықтау кезеңі, яғни 3000 мың метрге жүгіру, бесінші кезең – белтемірге тартылу, ал алтыншы кезең 100 метрге жүгіру болды.

Олимпиаданың өту ережесі бекітіліп, білім

мекемелерінің алғашқы әскери және технологиялық дайындық пәні оқытушы ұйымдастырушылары жарысқа әдістемелік нұсқаулық және төрешілік жасады.

Шараға Жетісу облысы «Қарулы Күштерінің ардагері» республикалық қоғамдық бірлестігі филиалының төрағасы толыстағы I дәрежелі капитан Рахым Қырғабек арнайы қонақ ретінде шақырылды. Сөз алған арнайы қонақ жарысқа қатысушы оқушыларға елінің нағыз патриоттары болып өсулеріне қысқаша әңгіме өрбітіп жарыста сәттілік тіледі.

– Іс-шараның басты мақсаты – оқушылардың рухани қасиеттерін дамыту, оқушы бойындағы патриоттық сезімін жоғарылату, Отанына деген намысшылдығын, сүйіспеншілігін арттыру. Отан қорғаушы ретінде азаматтық және адамгершілік қабілетін жоғары ұстауға тәрбиелеу. Қазақстан Республикасы Қарулы Күштері қатарына әскери борышын өтеуге міндетті екендігін сезіндіру, - деді бас төреші алғашқы әскери және технологиялық дайындық пәнінің оқытушы ұйымдастырушысы Бауыржан Айтбаев.

Жарыста өз мәресіне жетіп, ойынның қорытындысы шығарылды. Онда жүлделі бірінші орынды №6 мектеп, екінші орынды №2 және №8 мектептер, ал үшінші орынды №9, 21 және 28 мектептер қанжығалады. Жеңімпаз командалар қалалық білім бөлімі басшысының мадақтамасымен марапатталды.

КРУПНЫМ ПЛАНОМ

СЛАЖЕННО РАБОТАЯ НА ЗЕМЛЕ РАДИ БЕЗОПАСНОСТИ В НЕБЕ

Издавна человек мечтал покорить небо. Благодаря техническому прогрессу его мечты стали реальностью. Сегодня в небо поднимаются тысячи самолетов и вертолетов, управляют которыми опытные пилоты. Видя этих «летающих монстров», являющих собой вершину изобретательской мысли, мы даже не задумываемся о том, каким образом эта машина была подготовлена к полету в голубом небе.

Нариман ДЮСЕНОВ

А ведь это, в самом деле, интересно, сколько человеческих усилий необходимо, чтобы в воздух поднялся, скажем, военный вертолет? Ответ – много, и важная роль в процессе подготовки отводится обеспечивающему персоналу, который следит за исправностью винтокрылой машины.

Предполетная подготовка на столичной

авиабазы старший лейтенант Данияр Масжанов. При выполнении предполетной подготовки эти же специалисты проверяют шасси, обжатие стоек, давление в пневматике, наличие трещин или потёртостей. Помимо этого ими осматривается планер. В помощь им работает слесарно-механическая группа, занимающаяся клепальными и сварочными работами, а именно работами, связанными с конструкцией вертолета.

Среди самых распространенных дефектов техники

отмечают износность деталей. К примеру, вследствие сильной вибрации, которой отличается вертолет «Ми-171Ш» (используется для учебно-тренировочных полетов на астанинской авиабазе), может оборваться контрольная проволока, закрепляющая каждый винт вертолета. Также самое может произойти во время осмотра, когда человек случайно обрывает данную проволоку. В подобных случаях инженеры группы вертолетных двигателей устраняют данный дефект. Каждый квартал специалисты берут анализ масла. В случае обнаружения лишней примеси или недостатка необходимых веществ его меняют. Кроме того, масло подлежит замене каждые 250 часов налета, а также в зависимости от времени года.

- Предполетная подготовка относится к смотровым работам, то есть требуется исполнитель, который

авиабазе начинается заблаговременно до начала непосредственно самих полетов. Накануне полетов до летного состава и обеспечивающего персонала доводятся конкретные задачи, количество смен, а также особенности предстоящих полетов.

Непосредственно в день выполнения полетов (за несколько часов до них) проходит построение, где проводится проверка личного состава, инструктаж по мерам безопасности, доводятся особенности выполняемых задач, после чего летный состав и обеспечивающий персонал проходит медицинский контроль, где специалисты медицинской службы оценивают общее физическое и психологическое состояние личного состава.

По итогам успешно пройденного медицинского контроля инженерный состав приступает к своей работе, включающей в себя проверку вертолетных двигателей (силовых систем и планера), авиационного оборудования, авиационного вооружения (десантно-транспортное оборудование), радиоэлектронного оборудования. Работая по своему направлению, каждая группа специалистов осуществляет предполетную подготовку вертолетов. Она проводится согласно документам регламентно-технического обслуживания в зависимости от типа вертолета (Ми-17, Ми-171Ш, Ми-8).

В задачи специалистов группы (7 человек) вертолетных двигателей входит осмотр вертолета на наличие дефектов. Они также следят за уровнем масел, устраняют неисправности. Бывают случаи, когда в определенных местах вытекает масло из-за износа уплотнительной резинки. В подобных ситуациях техники устраняют неисправность.

- Перед запуском вертолета необходимо проводить предполетную подготовку. На протяжении подготовки каждая группа специалистов выполняет свой обозначенный фронт работ по своему направлению. К примеру, наша группа (группа вертолетных двигателей) сначала проводит внешний осмотр вертолета, а затем поднимается наверх, продолжая осмотр двигательного и редукторного отсеков на наличие каких-либо технических повреждений, – поясняет старший техник группы вертолетов и авиационных двигателей столичной

ВЕРТОЛЕТНЫЙ ДВИГАТЕЛЬ – ЭТО «ЖЕЛЕЗНОЕ СЕРДЦЕ» ВИНТОКРЫЛОЙ ВОЗДУШНОЙ МАШИНЫ. ПОЭТОМУ НА ПЛЕЧАХ СПЕЦИАЛИСТОВ, ОТВЕЧАЮЩИХ ЗА ЕГО ЭКСПЛУАТАЦИЮ, ЛЕЖИТ ДОПОЛНИТЕЛЬНАЯ ОТВЕТСТВЕННОСТЬ, ВЕДЬ ВЕРТОЛЕТ, СЛОМАННЫЙ В ВОЗДУХЕ, НЕ ПОЧИНИТЬ. СТАЛО БЫТЬ, ИНЖЕНЕРАМ ГРУППЫ ВЕРТОЛЕТНЫХ ДВИГАТЕЛЕЙ НЕОБХОДИМО ПОСТОЯННО СОВЕРШЕНСТВОВАТЬ СВОИ НАВЫКИ В РАБОТЕ СО СЛОЖНОЙ ВЕРТОЛЕТНОЙ ТЕХНИКОЙ.

производит полный осмотр. После исполнителя наступает очередь операционного контроля, где другой специалист производит контрольный осмотр еще раз. Таким образом, для большей эффективности можно сказать, что два человека прорабатывают одну и ту же работу. Только в случае обнаружения дефектов к работе привлекаются остальные специалисты группы. При этом эти люди являются универсалами, способными выполнять разные виды работ, – отмечает Данияр Масжанов.

После того, как пилоты, успешно выполнив поставленные задачи, приземляются, техники заново осматривают вертолет в поисках

различных повреждений, которые могли произойти в воздухе, где помимо воздушных бортов также летают птицы, насекомые и другие мелкие летательные аппараты. Старший лейтенант Масжанов вспоминает один уникальный случай, когда в приемник воздушного давления (ПВД) залетела муха, повлекшая за собой отказ скоростомера. Проще говоря, в полете воздух, упираясь в муху, не показывал достоверную скорость.

Вертолетный двигатель – это «железное сердце» винтокрылой воздушной машины. Поэтому на плечах специалистов, отвечающих за его эксплуатацию, лежит дополнительная ответственность, ведь вертолет, сломанный в воздухе, не починить. Стало быть, инженерам группы вертолетных двигателей необходимо постоянно совершенствовать свои навыки в работе со сложной вертолетной техникой.

Авиазлектрики

Электричество – важнейший элемент работы вертолета. Все, начиная от освещения в салоне, заканчивая работой приборной панели, зависит от стабильного электропитания, которое обеспечивают инженеры группы «авиационного оборудования». Наряду с группой «вертолетных двигателей» именно вышеуказанная группа является основной для стабильной работы вертолетных систем.

Авиационное оборудование представляет собой все приборы вертолета, за исключением радиоэлектронного оборудования, которые необходимы для «жизнедеятельности» вертолета в полете. К нему также относятся и так называемые «черные ящики» или бортовые устройства регистрации (БУР). Стоит отметить, что авиационное оборудование самолетов и вертолетов схоже по своему функционалу, несмотря на различия во внешнем виде и аэродинамических параметрах.

Работа с электричеством требует от инженеров ювелирной точности и повышенных мер техники безопасности. Кроме того, в случае определенной неисправности специалистам данной группы приходится выполнять сложную, трудоемкую работу.

Без права на ошибку

Группа обслуживания авиационного вооружения десантно-транспортного оборудования (5 человек) первой приступает к работе. Поскольку подобная работа связана с вооружением, она подразумевает повышенные меры безопасности. В частности, специалисты группы работают с блоками Б-8В20, а также с унифицированным пушечным контейнером (УПК). Поэтому шутить с оружием эти люди никогда не будут, поскольку все операции с вооружением специалисты группы прорабатывают вручную.

Кроме непосредственной работы установки вооружения, в задачи группы входит установка электрифицированных кассет сигнальных ракет. Они также оборудуют вертолет специальным спасательным снаряжением. К примеру, на борт может быть установлена система лебедочно-погрузочная «СЛГ-300», способная поднимать максимальный груз в 300 кг, а также лебедка погрузочная грузовая «ЛПГ-150».

готовности борта к вылету. Затем прибывает экипаж. Бортовой техник докладывает о готовности вертолета к вылету. Следом его осмотр проводят летчики, осматривая фюзеляж, шасси, хвостовую балку и редуктор, в пределе видимости проверяют масла и лопасти. Осмотрев борт снаружи, летчики проходят в кабину и производят запуск, проверяя оборудование.

Запустив двигатели, они выходят на «малый газ», на правую коррекцию, а также на связь с ГРП. Параллельно проверяется система противопожарной безопасности и гидросистема. Проверив все параметры и не обнаружив замечаний, пилоты приступают к опробованию силовой установки (газовке). Иначе говоря, проверке силовых установок летательного аппарата и связанных систем оборудования.

После прохождения «газовки» экипажам вылетающих бортов следуют предполетные указания, где каждый специалист делает свой доклад. К примеру, синоптик докладывает о состоянии погоды согласно плановой таблице, отмечая погодные условия (простые, сложные). В свою очередь, инженер докладывает о готовности всех средств, а также о прохождении необходимого инструктажа. Специалист медицинской службы докладывает о прохождении экипажем медицинского контроля. В конечном итоге решение о полете принимает командир. Только выполнив все перечисленные действия, пилоты поднимают вертолет в воздух.

- Приземлившись и выполнив поставленные задачи, летный состав передает борт техническому составу. В случае замечаний от экипажа, специалисты-инженеры записывают их в специальный раздел «Замечания» журнала подготовки вертолета, приступая к работе по подготовке борта к повторному вылету, – отмечает старший инженер отдела инженерно-авиационного обеспечения столичной авиабазы майор Казбек

«Земля, на связи!»

Особая роль в предполетной подготовке принадлежит специалистам группы радиоэлектронного оборудования (7 человек). В их задачи входит проверка радиоэлектронного оборудования, которое используют пилоты для связи с землей. В ходе полетов пилоты применяют три вида радиооборудования: связанное, локационное и навигационное.

В ходе предполетной подготовки специалисты при помощи самолетного переговорного устройства «СПУ-7» проверяют связь между экипажами. Кроме того, они полностью тестируют все магнитофоны и радиостанции, выходя на связь с группой руководства полетами (ГРП).

Особо стоит заострить внимание на том, что прежде чем приступить к работе на технике, военнослужащий проходит специальную подготовку, после чего сдает зачеты по своей специальности и мерам безопасности, прописанные для каждой группы. К примеру, во время работы специалистов группы авиационного оборудования в первую очередь им необходимо обесточить вертолет. Затем вывешивается трафарет, что означает «Вертолет находится под током!». Лишь выполнив все необходимые меры безопасности, инженеры приступают к предполетной подготовке.

Помимо инженерного состава для обеспечения благополучного полета свой вклад вносят специалисты батальона материально-технического обеспечения. В их распоряжении имеется оборудование для заправки вертолета топливом, воздухом, азотом. Для снабжения вертолета электроэнергией применяется агрегат передвижной аэродромный (АПА), который помогает в ходе проверки радиоэлектронного оборудования.

По итогам всей проработанной работы специалистами-инженерами контролерами ставится подпись о

Сыдыков.

Отдельно стоит отметить процесс подготовки вертолета к ночным полетам, в ходе которых летчики получают приборы ночного видения, проверяется техническое оборудование, выпускаются все фары, контурные огни на лопастях. Специалисты по обслуживанию радиоэлектронного оборудования проверяют связь, а группа авиационного вооружения, в случае необходимости, устанавливают блоки, зарядив их ракетами. После чего, летчики отправляются в ночной полет.

Безусловно, полет зависит не только от обеспечивающего персонала, но и от пилотов. Поэтому, выполнив свою часть работы, инженеры продолжают верить, что все необходимые задачи будут выполнены.

По мнению наших героев, инженер авиации – это человек, умеющий быстро и четко мыслить, способный осваивать новое, ведь авиация не стоит на месте. Кроме того, он должен быть силен физически и духовно, работая на благо народа и страны.

СОЛДАТСКИЙ ДОЛГ

Около пятидесяти карагандинцев, призванных в ряды казахстанской армии, отправились служить в десантно-штурмовую часть, дислоцированную в Конаеве Алматинской области. В областном центре торжественные проводы молодых людей состоялись в Парке Победы.

Фархат КИНЖИТАЕВ, Асет КОБАСОВ (фото)

Со словами напутствия в адрес будущих солдат обратился заместитель акима Карагандинской области Ербол Аликулов, ветеран Вооруженных Сил РК Амангельды Жантасов. Они отметили, что исполнение воинского долга является священной обязанностью каждого казахстанца и пожелали новобранцам успешной службы.

- Я искренне рад поздравить вас с таким знаменательным событием – отправкой на воинскую службу. Не зря сказано, что армия – это олицетворение доблести, каждый мужчина должен пройти эту школу жизни. Уверен, что карагандинцы с гордостью

будут выполнять возложенные на них обязанности, подавать примерны соблюдения воинской дисциплины и профессионального мастерства, – обратился к стоящим в строю молодым людям заместитель главы региона.

В ходе церемонии представители областной администрации и призвыники возложили цветы к подножию памятника воинам-интернационалистам. Также им вручили комплекты подарков, которые включали в себя вакуумные термокружки, канцелярские принадлежности и ключевые сотовые телефоны.

Всего в 2023 году военную форму наденут около двух тысяч жителей Карагандинской области в возрасте от 18 до 27 лет, не имеющих оснований для получения отсрочки или освобождения. Из них – около тысячи в рамках весеннего призыва, который стартовал в регионе.

Отмечается, что отбор и зачисление в Вооруженные Силы, другие войска и воинские формирования является открытым и прозрачным для любого желающего. В целях автоматизации процесса оповещения призвыников в настоящее время действует СМС-сервис.

Система отбора включает в себя несколько параметров: медицинские показатели, уровень образования, психологическую и моральную устойчивость. При распределении призвыников по воинским командам также будут учитываться полученные ранее специальности. А после прохождения срочной воинской службы граждане имеют право остаться в армии на контрактной основе.

К новобранцам обратился рядовой срочной службы войсковой части 31775 Калмахан Калбаев, который рассказал, что после армии хочет поступить в Военный институт Сухопутных войск в Алматы.

- Прежде всего хотел бы отметить, что профессиональные военнослужащие получают полную социальную поддержку от государства: обеспечение

жильем, доступ к ипотеке с низкими процентными ставками, бесплатные медицинские услуги для себя и своей семьи, лечение в санаториях, места в детский сад предоставляются без очереди, оказывается помощь в трудоустройстве родным. Также можно раньше выйти на пенсию, – отметил Калмахан.

ХАТ-ХАБАР

ҚАЗАҚ ӘСКЕРІНІҢ
МЕРЕЙІН АСЫРДЫ

«Шығыс» өңірлік қолбасшылығы 44736 әскери бөлімінің әскери қызметшілері Пәкістан Ислам Республикасының Хайбер-Пахтунхва провинциясындағы лаңкестікке қарсы орталықта «Пәкістан армиясының командалық рухы» деген атаумен өткен алтыншы халықаралық армия жарысында күміс алқа жеңіп алды.

Жарысқа 2021 жылы еліміздің әскерилері бақылаушы ретінде қатысса, Биыл Бахрейн, Иордания, Ирак, Катар, Марокко, Сауд Арабиясы, АҚШ, Тайланд және Өзбекстанның Қарулы Күштерінің командаларымен сайысқа түсті. Жарыстың шарты бойынша 70 шақырымға жуық бағытты азимут бойынша жүріп, бақылау тапсырмаларын орындады. Топтардың қозғалысы қарсылас орналасқан ойлы-қырлы бейтаныс аумақта жүзеге асырылды. Сондай-ақ, жаудың объектілерін тауып, торылда қимылдар жасады. Калашников автоматтың атысын да түзетті. Жедел медициналық көмек көрсету, жаралыларды эвакуациялау, алаңды минадан тазарту, су кедергілерінен түнде өту секілді сынақтарда да біліктіліктерін байқатты. Бағытты өтудің уақыты мен тапсырмаларды пысықтаудың сапасына ерекше мән берілді. PATS-2023 барысын Әзербайжан, Мьянма, Нигерия армиясының өкілдері бағалады.

Қазақстан Қарулы Күштерінің командасын бастап

барған «Шығыс» өңірлік әскерлері қолбасшысы штабтар бастығының орынбасары – барлау басқармасының бастығы полковник Динар Құрбанбаевтың айтуынша, жауынгерлеріміз үш тәулік қатарынан күні-түні жүктелген бағытта міндеттерді пысықтады. Бұл әскерилер үшін кез келген, тіпті күрделі экстремалды жағдайда жұмыс жасау қабілеттілігін тексерген сынақ болды.

Айта кетейік, бөлім әскерилері кәсіби дайындықтың жоғары деңгейін халықаралық деңгейде бірінші рет көрсетіп тұрған жоқ. Мәселен, «Шығыс» өңірлік қолбасшылығы арнайы мақсаттағы барлау топтарының ІХ халықаралық «Алтын үкі-2017» жарысында Беларусь, Пәкістан және Ресейдің 8 командасымен бақ сынасып, төртінші орынды иеленген болатын. 2019 жылы қолбасшылықтың «Жаңа Ахмер» полигонында Қазақстан мен Пәкістанның арнайы мақсаттағы құрылымдары «DOSTARYM» бірлескен тактикалық-арнайы жаттығуын өткізді. «DOSTARYM» жаттығуы

2021 жылы Пәкістанның Пабби қаласындағы ұлттық лаңкестікке қарсы орталығы мен мергендер мектебінде жалғасын тапты. Осы жаттығуларда екі елдің арнайы құрылымдары жауынгерлікке жақын далалық жағдайда

лаңкестікке қарсы дайындық жүргізуді әрі тәжірибе алмасу арқылы терроризммен күрес жөніндегі кәсіби күзреттіліктерін жан-жақты арттырды.

АРНАЙЫ
ОҚУ-ЖАТТЫҒУ

«Шығыс» өңірлік қолбасшылығына қарасты Аягөз гарнизонының әскери бөлімдері басқармаларының қатысуымен екі кезеңді командалық-штабтық оқу-жаттығулары өтіп жатыр.

Оқу-жаттығудың бірінші кезеңінде әскери қызметшілер дабыл бойынша көтеріліп, жауынгерлік әзірліктің жоғары деңгейіне көтерілді. Әскери бөлім командирлерімен тиісті жағдайға қатысты шешім қабылданып, штабпен қажетті есеп те жүргізілді. Бөлім басқармаларының барлық лауазымды тұлғаларының қатысуымен жоспарлау құжаттарын дайындау жөнінде жұмыстар әрі қарай іске асырылды. Екінші кезеңде командалық пункттерде жауынгерлік құжаттармен жұмысты ұйымдастыру, байланыс, жауынгерлік

және материалдық-техникалық қамтамасыз ету, әскери құралымдардың аумақтық командалық-басқару органдарымен өзара әрекеттесу мәселелері пысықталды.

Арнайы оқу-жаттығуы әскери бөлімдердің жалпы дайындығын және командалық штабтардың жауынгерлік дайындығының жоғарғы кезеңіндегі қимыл-әрекетін бағалауды және арнайы операцияларды ұйымдастыру барысындағы үйлестіру деңгейін арттыруды көздейді.

САҚТЫҚТА
ҚОРЛЫҚ ЖОҚ

Қарулы Күштерде жол-көлік оқиғаларының санын азайтуға бағытталған алдын алу іс-шараларының жоспары негізінде Шымкент гарнизонына қарасты әскери бөлімдерінің жеке құрамымен «Рөлдегі маскүнем – қылмыскер» атты айлығы өткізілді.

Айлықты өткізу барысында Шымкент гарнизонының әскери полиция бөлімі әскери автомобиль полициясы бөлімшесінің бастығы капитан Мейіржан Иристомовтың ұйымдастыруымен нарколог дәрігерлер мен құқық қорғау органдарының өкілдерін шақыра отырып, әскерлерде маскүнемдіктің зияны туралы сабақтар өткізілді.

Капитан Мейіржан Иристомовтың айтуынша, Шымкент гарнизонының әскери бөлімдері мен мекемелерінде 300-ден астам әскери қызметшінің жеке көлігі бар, тағы 1000-ға жуығы сенімді басқару құқығымен көлік құралдарын басқарады, олар күн сайын жол қозғалысының белсенді қатысушылары болып табылады.

Сонымен қатар, автомобиль көлігі жоғары қауіптілік көзі болып табылғандықтан әскери қызметшілерге қоғамдық орындарда болу және көлікті мас күйінде басқару жауапкершілігі туралы ақпарат жеткізілді.

Профилактикалық іс-шаралар аясында әскери қалашықтарда және әскери бөлімдерге іргелес аумақта жарақаттану фактілерін алдын алу мақсатында жол белгілері жаңартылды, ал әскери қызметшілерге сақтануға тиіс ережелер, жолаушы ретінде жүргенде ЖКО салдарының ауырлығын азайтуға немесе оны болдырмауға бағытталған әрекеттер түсіндірілді.

ЖОЛ-КӨЛІК
ОҚИҒАЛАРЫНЫҢ АЛДЫН АЛУ

Гвардейск гарнизонында әскери қызметшілер арасында әуесқой автомобильшілер мен әскери техника жүргізушілерімен кездесу өтті.

Айтулы шара «Қауіпсіз жол» акциясы аясында жеке құрамның қауіпсіздігін қамтамасыз ету мақсатында ұйымдастырылды. Онда жол-көлік апатының алдын алу және қыс мезгілінде автокөлікті басқару, жүргізушілердің көлік құралын алкагольдік, есірткілік және масаң күйде басқаруы туралы айтылды. Сондай-ақ жол-көлік оқиғаларының пайда болу себептері мен жағдайлары талданып, жол-көлік оқиғалары туралы бейнеролик көрсетілді.

Сонымен қатар өткен жылға талдау жасалып, Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің Ішкі қызмет жарғысының 263-тармағы гарнизоннан тыс шығу және Қазақстан Республикасының жол жүрісі қағидаларының қозғалу жылдамдығы туралы талаптары мен жол жүру қағидаларын бұзғаны үшін негізгі айыппұлдар көлемі

жеткізілді.

– Әскери техника мен жеке автокөлік жүргізушілеріне жол жүру ережелері мен қауіпсіздік шараларын сақтау бойынша түсіндіру жұмыстарын жүргіздік. Оларға әскери техника мен жеке автокөліктердің техникалық жағдайларын тексеру бойынша маңызды талаптар қойылды. Біз бұл жұмыстардан жақсы нәтиже күтеміз, – деді Әскери полиция бөлімінің әскери автомобиль полиция бөлімшесінің бастығы майор Қанат Закуляев.

Шара соңында көлікпен жол жүру ережелерін бұзғаны үшін әскери қызметшілердің арасында бірнеше рет әкімшілік жауапкершілікке тартылғандар талқыланып, көлікпен жол жүру ережелерін сақтау бойынша бірқатар талаптар қойылды.

РОТАЛЫҚ-ТАКТИКАЛЫҚ
ТОПТАР ЖАТТЫҚТЫ

Қабанбай батыр атындағы танк бригадасының жауынгерлік әзірлік жоспарына сай роталық-тактикалық топтардың оқу-жаттығуы ұйымдастырылды.

Аягөз гарнизонына қарасты «Майлин» далалық тәжірибелік жаттығу полигонындағы оқу-жаттығуы бөлімшелердің жеке құрамын дабыл бойынша көтерді. Әскерилер арнайы әскери іс-қимылдарды жүргізуге дайындалып, заңсыз қаруланған топтардың көзін жойды. Осылайша бөлімше рота-тактикалық топ құрамында жұмыс жасауды меңгерді. Біріктірілген топты басқаруда командирлер де шеберліктерін шыңдады.

«Рота-тактикалық топтардың құрамы өздеріне жүктелген тапсырмаға байланысты жасқаталады. Олар

марш жасап, қорғаныс әдістерін пысықтап, басып алу амалдарын қарастырумен қоса, өзге іс-қимылдарды күндіз де, түнде де жетілдірді. Жаттығу барысында тірек пунктін инженерлік жасақталуы, радиациялық, химиялық және биологиялық қорғаныс пен материалдық-техникалық қамтамасыз ету бойынша сынақтарды тапсыру да қарастырылды», – деді бөлім командирінің жауынгерлік дәрірлік жөніндегі орынбасары майор Сағи Батырханов.

Алуа ИСКАКОВА
«САРБАЗ»

ӘСКЕРИЛЕРМЕН
АЛДЫН АЛУ САБАҒЫ ӨТКІЗІЛДІ

ЖЕТІСУ ГАРНИЗОНЫ

Жетісу гарнизонындағы әскери полиция бөлімінде әскери автомобиль полициясы бөлімшесінің қызметкерлерімен «Маскүнем жүргізуші – қылмыскер» атты айлығы өткізілді.

Іс-шараға дін өкілдерімен қатар нарколог маман арнайы шақырылды. Шараның басты мақсаты ішімдікке әуес болмауды насихаттауға және салауатты өмір салтын ұстануға бағытталған. Әскери автомобиль полициясы бөлімінің қызметкері жеке құрамға елімізде әскери қызметшілердің қатысуымен болған оқиғалардың статистикасын өткен жылдармен салыстырмалы түрде жеткізе, наркологиялық диспансер орталығының бөлім бастығы нарколог дәрігер Мақсат Ергабайлов ішімдіктің алдын алу және салауатты өмір салтын ұстану туралы дәріс оқыды. Сондай-ақ, ішімдіктің адам денсаулығына зияндығын, ондай күйде көлік тізгіндеудің көптеген қайғылы оқиғаларға алып келетінін айтты. Сонымен қатар, дін басқармасынан келген өкілдер ішімдік пен есірткі заттардың зияны және салдарын түсіндіріп, алдын алу шарасын жүргізді.

– Қазіргі таңда «Маскүнем жүргізуші – қылмыскер» атты айлық өтуде, оның басты мақсаты жол-көлік оқиғаларының алдын алуға бағытталған және бұл жерде әскерилердің жол жүру қағидаларының бұзылуына жол бермеулеріне, әсіресе жылдамдық режимінде қозғалуға, автокөлікті сау күйде басқармау бойынша жіті түсіндірілді, – дейді әскери автомобильдік полициясы бөлімшесінің бастығы капитан Ербол Пернебаев.

Осы басқосуда әскери қызметшілерге зиянды заттарды қолданып, нәтижесінде ол тұлғалардың қандай жағдайға тап болғаны сынды оқиғаларын мысалға келтіре отырып, арнайы дайындалған бейнеролик көрсетілді. Іс-шара соңында қатысушылармен аталған тақырып бойынша сұрақтар қойылып, оларға мамандар тиісті жауаптарын берді.

ҚАРА ЖОЛ ҚАТЕЛІКТІ
КЕШІРМЕЙДІ

Семей қаласы облыс орталығы аталғалы қала тұрғындары санының күрт артуы байқалды. Ал, халықтың есебі артқан сайын, көлік қозғалысының да жиілей түсетіні сөзсіз.

Бұл кезекте әскери қызметшілермен жол жүрісі қағидаларын сақтауы – әскери полицияның басты назарында. Күні кеше әскери қызметшілердің қатысуымен болатын жол-көлік оқиғаларын болдырмау мақсатында алқалы жиын өтті. Іс-шараға Абай өңірлік гарнизонына қарасты әскери бөлімдер, облыстық полиция департаментінің қызметкерлері және әуесқой автомобильшілер қоғамының мүшелері қатысты.

– Абай өңірлік гарнизоны әскери полиция басқармасының ұйымдастыруымен өткен шараның маңызы зор. Жүргізушілер мен автокөліктердің құжаттамасы, жабдықталуы жайында жиналған

ақпараттарды жария етеміз. Сонымен қатар көліктердің техникалық жағдайын арттыруға арналған пікірлер айтылады, – дейді Абай өңірлік гарнизоны әскери полиция басқармасы әскери автомобильдік полиция бөлімінің бастығы полковник Сергей Капчук.

Ескере отыратын жайт, әскери полициямен жол қауіпсіздігінің алдын алу жұмысы нәтижесі бойынша әскери қызметшілердің қатысуымен болатын жол-көлік оқиғалары Абай гарнизонында сирей түскен. Статистикаға сүйенсек, былтырғы тіркелген жол-көлік оқиғалары, алдыңғы жылмен салыстырғанда жиырма пайызға кеміген.

ЛЮДИ НАШЕЙ ПРОФЕССИИ

ПО ЗЕМЛЕ, В НЕБЕ И НА МОРЕ

5 апреля отмечается как День органов военных сообщений Вооруженных Сил Республики Казахстан. Такой профессиональный праздник учрежден в марте текущего года согласно приказу Министра обороны Республики Казахстан.

эксплуатацию, техническое прикрытие и восстановление всех видов путей сообщения и транспортных средств, планирование и выполнение воинских перевозок всеми видами транспорта. Транспортное обеспечение занимает особое место в системе материально-технического обеспечения войск, посредством которого осуществляется взаимосвязь всех его видов.

Начиная с 2019 года по 2023 года на органы военных сообщений возлагались задачи по организации транспортного обеспечения войск масштабных учений «Айбалта», «АрМИ», «Боевое

Эта дата символична для органов военных сообщений, так как именно 5 апреля 1994 года Кабинет министров Республики Казахстан утвердил первый, ставший основным, документ об органах военных сообщений суверенного Казахстана – «Устав воинских железнодорожных, морских, речных и воздушных перевозок Республики Казахстан». За годы своей деятельности органы военных сообщений сыграли важную роль в транспортном обеспечении повседневной работы и боевой подготовки Вооруженных Сил, способствуя повышению их боевой готовности.

Транспортное обеспечение войск – это вид материально-технического обеспечения, предназначенный для проведения комплекса мероприятий, направленных на подготовку,

«Шығыс», «Центр», «Отпантау». В трудный для всей страны 2020 год, в период пандемии в условиях ограничения регулярных авиарейсов были организованы и выполнены 7 чартерных авиарейсов для перевозки порядка тысячи курсантов, обучавшихся в вузах ВС России.

В рамках ОСКШУ «Отпантау-2021» впервые была осуществлена переброска 102 военнослужащих PrK «Восток» чартерным рейсом авиакомпании «SCAT» по маршруту Семей – Актау. В 2022 году проведено специальное учение МТО КСОР ОДКБ на полигоне Матыбулак, где было впервые обустроено учебное место по «Обучению войск перевозкам железнодорожным транспортом».

Кроме того, были восстановлены 2 учебных места (УП «Майлино и ВИСВ»), проведен усиленный средний ремонт подъездного пути войсковой части 21742 (ст.Отар).

Ежегодно железнодорожным, воздушным и автомобильным видами транспорта перевозятся более 60 тысяч личного состава и более 58 тысяч тонн воинских грузов. Специалистами военных сообщений сегодня под руководством начальника Главного управления военных сообщений УНТ ВС РК полковника Калиева Темура Женисовича ведется активная

работа по совершенствованию организации воинских перевозок видами транспорта и повышению готовности транспортной инфраструктуры к выполнению воинских перевозок.

Опыт организации воинских перевозок, накопленный личным составом органов военных сообщений представляет большую ценность и имеет важное практическое значение для успешного решения новых задач и дальнейшего развития и совершенствования органов военных сообщений.

Самым главным богатством на протяжении всей истории службы военных сообщений были, есть и будут люди, несущие службу в разных регионах нашей страны. Гордость службы военных сообщений – квалифицированные кадры, ветераны, отдающие все свои силы, знания и умения служению Родине. Сегодня им адресуются слова благодарности за службу, преданность своему делу и продолжение славных традиций органов военных сообщений.

НАСТОЯЩИЙ СПЕЦИАЛИСТ И МАСТЕР СВОЕГО ДЕЛА

Старший прапорщик Моторин Владлен Владимирович проходил службу специалистом связи Центра управления воздушным движением г. Павлодар. О нем можно написать, конечно, и сухими словами, звучащими по-военному, из его служебных характеристик: «зарекомендовал себя добросовестным, дисциплинированным, исполнительным специалистом», «требования воинских уставов и руководящих документов по авиационной связи, регламентирующих эксплуатацию радиотехнических средств обеспечения полетов, знает и постоянно руководствуется ими в повседневной деятельности», «пользуется заслуженным авторитетом в воинском коллективе» и т.д. И это справедливо и правильно. Но хотелось бы подобрать другие слова, более душевные.

У этого человека за плечами долгая военная служба, хотя и на скромных должностях. Но в Вооруженных Силах должности не играют большой роли – здесь на счету каждый человек, каждый специалист. Тем более специалист связи. Представьте на минуту воинскую часть СВО, в которой постоянные отказы средств связи, сбои в работе радиотехнических средств. И много мы так, управляя воздушным движением, нарабатываем? Что мы представляем собой без связи? В наше время, в век спутниковой связи даже смешно говорить на эти темы. Так что такого специалиста как Владлен Владимирович нам было немного больно провозжать на заслуженный

отдых. В небольших воинских коллективах каждый офицер, каждый военнослужащий по контракту в всех на виду. И, казалось бы, служить плохо не в наших традициях: это сразу будет заметно, последуют профилактические беседы, наказания... Только кому это нужно? Руководству части? Или нерадивому «служаке»? Ответ напрашивается сам: «никому!» Служить хорошо, служить по уставу всегда выгоднее для всех, потому что от этого выигрывают все, как говорится, «служи по уставу – заработаешь честь и славу» и не только. Именно эти качества относятся к старшему прапорщику

запаса Моторину Владлену Владимировичу. Но как известно, специалисты попадают разные, а каждый человек имеет свой характер. Вспоминая рассказы начальников других центров о своих специалистах. Один из них рассказывал с сожалением об ушедшем на пенсию прапорщике связи: «Представляете, у него последний день службы в части перед пенсией, а он взял пылесос, открыл дверцы шкафов аппаратуры и приступил к ее чистке!». Офицер,

находящийся в помещении, подошел к нему: «Вам помочь?». На что последовал его ответ: «Спасибо, не надо. Техосмотры, регламентные работы и все, что с ними связано я всегда делаю сам! Да, сегодня у меня последний день службы в центре, но он еще только начался...». Вот таких людей мы порой теряем, но память о таких людях живет в центрах долго. А что оставим после себя мы?

Радует только одно, и в этом мы уверены, что такой человек в наше нелегкое время нашел себя и на «гражданке», потому что он – настоящий специалист и мастер своего дела. Крепкого здоровья и удачи Вам, Владлен Владимирович! А еще мы пожелаем Вам оставаться самим собой! Большое спасибо Вам за Вашу безупречную и добросовестную службу!

Майор ОМАРОВ Б.А., начальник дежурной смены Центра управления воздушным движением г.Павлодар

ЗА КАЖДОЙ ПОБЕДОЙ – УПОРНЫЙ ТРУД

«В спорте не бывает моментальных успехов. Успех приходит лишь при упорной работе и тренировках, и зачастую через ошибки и поражения», - уверен сержант Асан Мамбеткулов, возглавляющий команду по национальным видам спорта ЦСК МО. Своим опытом и мастерством заслуженный тренер делится со спортсменами, в числе которых и победитель недавних соревнований «Әскери барысы» Марат Байкамуров.

Нариман ДЮСЕНОВ

Недавно в Алматы завершились соревнования по национальной казахской борьбе «Әскери барысы», где за победу боролись двадцать сильнейших палуанов Вооруженных Сил, Пограничной службы, КНБ.

Отборочный турнир среди военнослужащих был организован в Алматы на базе Спортивного комитета – Центрального спортивного клуба Министерства обороны. Спортсмен ЦСК Марат Байкамуров стал победителем «Әскери барысы». К слову, серебряным призером соревнований также стал представитель Центрального спортивного клуба Министерства обороны служащий Вооруженных Сил Галымжан Кырыкбаев.

Успехи спортсменов ЦСКА обусловлены постоянной каждодневной работой тренерского состава и спортсменов. Команду по национальным видам спорта Центрального комитета – Центрального спортивного клуба Министерства обороны возглавляет тренер высшей категории сержант Асан Мамбеткулов. За годы работы (с 2017 года) под его руководством было подготовлено два призера чемпионата мира – Марат Байкамуров – чемпион мира по «казак күресі» (2022 гг.) и Асет Анарбаев – серебряный призер чемпионата мира (2022 гг.), чемпион Казахстана и Азии.

Заслуженный тренер Республики Казахстан имеет за плечами богатую спортивную карьеру в ЦСК. Он является мастером спорта по казак күресі и дзюдо, мастером спорта международного класса по самбо. За годы спортивной карьеры на ковре неоднократно становился призером Кубка мира по самбо, чемпионом Казахстана по дзюдо. Он также является бронзовым призером Чемпионата Азии среди военнослужащих и призером военно-спортивных игр стран СНГ.

Имея за плечами столь богатую спортивную карьеру, Асан Мамбеткулов применяет весь накопленный опыт в работе со спортсменами ЦСКА – уникальной военно-спортивной организации, объединяющей спорт и военное дело. Кроме того, в ЦСКА проводится педагогическая работа, которая позволяет привлекать молодых спортсменов. Они же, в свою очередь, в будущем представляют нашу страну на самом высоком уровне.

Асан Мамбеткулов признается, что после окончания

спортивной карьеры ему не до конца удалось «убить в себе спортсмена». Несмотря на расхожее мнение о том, что данное обстоятельство не позволяет качественно вести тренерскую работу, тренер считает, что это наоборот помогает спортсменам.

В процессе тренировок нередко приходится выходить на ковер, чтобы продемонстрировать тот или иной элемент. Спортсменов также может мотивировать личный пример, когда, к примеру, тренер бежит и выполняет физические нагрузки вместе с ними, – отмечает Асан Мамбеткулов.

Важнейшим направлением работы ЦСК является достижение результатов в спорте на самом высоком уровне. Поэтому, для того, чтобы достичь поставленной цели тренеры Центрального спортивного клуба подходят к делу со всей ответственностью. К примеру, в поисках талантливых и перспективных спортсменов наш герой посещает различные соревнования по всей стране, поддерживая контакты с федерациями.

В процессе отбора спортсменов важную роль играют детали. В первую очередь для меня как для тренера важна его дисциплина. Для меня важно то, как спортсмен ведет себя перед соревнованием, как он выходит на ковер, какие приемы он выполняет и т.д.

В целом же, тренеру важно увидеть и почувствовать спортсмена, его желание стремиться и побеждать.

Для меня важны все перечисленные элементы, так как я сам был спортсменом и знаю, какие черты характера присущи настоящим победителям. В этой связи, мой выбор падает на молодых и перспективных ребят, способных много работать, даже если на соревнованиях ему не удалось стать первым, – подчеркивает Асан Мамбеткулов.

Лучшие спортсмены, пришедшие в ЦСК, выходят на более качественный уровень. У них появляется тренировочный процесс, в ходе которого они борются с именитыми спортсменами, вливаясь в основной состав.

Процесс тренировки включает комплекс беговых упражнений, функциональную работу, тактико-техническую подготовку. Специальная физическая подготовка является особым видом подготовки,

подобранной под каждого спортсмена в зависимости от весовой категории. К примеру, борцы легких весов больше отработывают элементы ковровой работы, а в программу подготовки тяжеловесов заложено больше упражнений на физическую и функциональную подготовку.

Колеся по стране в поисках талантливых борцов, в один из дней Асан Мамбеткулов увидел в деле высокого, длиннорукого, техничного спортсмена по имени Марат Байкамуров. Примечательно, что тренер отыскал его на своей родине в одном из залов города Ленгер (Туркестанская область), откуда вышло множество именитых спортсменов.

Марат Байкамуров – очень гибкий спортсмен, который чрезвычайно умно борется, что позволяет ему, не имея физического превосходства над соперником, опережать его в схватке. Он молниеносно выполняет технические приемы, заранее предугадывая действия своего оппонента, – отмечает плюсы Марата Байкамурова его личный тренер Асан Мамбеткулов.

Со дня знакомства под руководством тренера Марат с каждым годом выходил на новый уровень, набираясь спортивного опыта. Это, в свою очередь, позволило ему психологически заматереть. Первыми соревнованиями для него под руководством Асана Мамбеткулова стал Чемпионат Казахстана в 2018 году, на котором он одержал победу.

Карьера спортсмена неуклонно шла в гору. После победного Чемпионата Казахстана Марат Байкамуров принял участие в Чемпионате Азии, Кубке мира в Москве (стал бронзовым призером), Чемпионате мира. В ходе всех соревнований свою положительную роль сыграл богатый спортивный опыт тренера, который всячески поддерживал и мотивировал молодого спортсмена.

В спорте не бывает моментальных успехов. Он приходит лишь при упорной работе и тренировках. И, конечно же, через ошибки и поражения. Марат Байкамуров – из тех спортсменов, который в случае поражения начинает еще больше тренироваться, потому как понимает, что не смог выполнить тот или иной прием из-за собственных недоработок. Это позволяет ему выносить ценные уроки и не совершать ошибок, – отмечает Асан Мамбеткулов.

Благодаря упорному труду Марат Байкамуров стал чемпионом мира по казак күресі, который прошел в Астане в 2022 году. Как отмечает его тренер и наставник Асан Мамбеткулов, для достижения столь больших международных результатов важная роль отводится изучению потенциальных соперников. Тренер и спортсмен изучают их технику, антропометрические данные, стойку. Подобное «знание» может стать решающим в ходе схватки.

Победа в соревновании «Әскери барысы» стало еще одним триумфом в спортивной карьере Марата Байкамурова. Уже совсем скоро он будет представлять Центральный спортивный клуб Министерства обороны на престижном соревновании «Қазақстан Барысы», где сойдутся лучшие палуаны страны.

Не стоит сомневаться, что при должном подходе к делу Марат Байкамуров имеет все шансы представлять нашу страну на самых именитых спортивных аренах мира.

ИІРІМ

АСПАН ҚҰШАҒЫНДА ҮЗІЛГЕН ҒҰМЫР

(ОЧЕРК)

Мен полковник Алдынгуров Саят Сапаржанұлын 2011 жылдан бастап сырттай білетінмін. Ол кезде Астанадағы басқармаға Әуе қорғанысы күштерінен қызмет бабымен ауысып келген болатынмын. Штабта қызмет барысында кездесіп қалып жүрдік, бірақ жақын танымадым.

білімін жетілдіргенін де сол әріптестерінен естіп білдім. Саят Сапаржанұлы өзінің қызметі барысында арнайы мақсаттағы бөлімшелердегі топ командирінен бастап арнайы мақсаттағы жеке жасақ командиріне дейінгі барлық командалық буындағы лауазымдық сатылардан өткен. Өз ісінің майталман маманы, нағыз офицер болған адам еді. Отан қорғау жолындағы қызметі барысында қолбасшылық еліміздің қай өңіріне қызмет етуге жіберсе, сол жаққа еш ойланбастан кете беретін. Қазіргі уақытта біздің кейбір әскери қызметшілердің бойында осындай патриоттық сезімдер сирек кездеседі.

2011 жылы қазан айында ол Алматы қаласында ашылған арнайы мақсаттағы жеке жасақтың тұңғыш командирі болып тағайындалды. Сол жасақтың құрылуына, қалыптасуына, дамуына өз үлесін қосты. Қазақшалап айтқанда, сол әскери бөлімнің алғашқы қазығын қағып, іргетасын көтерді.

Сол жылы қараша айында атақты «Қара майор» полковник Б.Керімбаев жоғарыда аталған әскери бөлімге өзі ауған соғысында қолбасшылық еткен КСРО БШ Бас барлау басқармасының 177-ші арнайы мақсаттағы жеке жасағының Жауынгерлік туын сол кездегі бөлім командирі майор Саят Сапаржанұлы Алдынгуровқа салтанатты түрде табыс етті. Сол сәтте Саят Сапаржанұлы да, бөлімнің жеке құрамы да ерекше бір толқынысты, мақтаншыл сезімін бастан кешірді деп ойлаймын, өйткені атақты адамның қолынан

Саят Сапаржанұлы туралы сол кездері оны танитындар жақсы пікірлер айтатын: спортшы, шығыс жекпе-жектерінің бір түрі қарамен табанды түрде айналысқан, барлық саналы ғұмырын арнайы мақсаттағы бөлімшелерде қызмет етуге арнаған нағыз барлаушы дейтін.

Ол Луговойдағы барлау батальонын басқарған кезде өзін үздік жағынан көрсетіп, Қорғаныс министрінің бұйрығымен оған мерзімінен бұрын әскери атақ берілгенін, кейін Ресей Федерациясының астанасы Москва қаласындағы Әскери академияны аяқтап, өзінің

Жауынгерлік туды алу кез келген адамның маңдайына бұйыра бермейді. Қазіргі таңда ол әскери бөлімге Ауған соғысының даңқты батыры – қазақтың «Қара майоры» полковник Керімбаев Борис Төкенұлының есімі берілді. Ол өте білімді, адал, қазақтың нағыз өр мінезді, табанды, айтқанынан қайтпайтын, батыл, айтқан сөзі мен іс бір жерден шығатын, шыншыл, қайсар офицер, асыл әке, аяулы жар, ата-анасының сүйікті ұлы еді...

Кейін мен 2013 жылы қызмет бабымен Шымкент

қаласындағы әскери бөлімге ауыстым. Содан 2016 жылы біздің әскери бөлімге полковник Алдынгуров Саят Сапаржанұлы бөлім командирі болып келді. Оңтүстік өңірде бірге қызмет атқардық. Қызмет барысында Саят Сапаржанұлымен жақынырақ танысудың сәті түсті. Командир ретінде Саят Сапаржанұлы әділ, қарапайым болды, жеке құрамның арасындағы беделі өте зор еді.

Қатардағы жауынгерден бастап жоғары лауазымда тұрған әскери қызметшілердің алдында абыройлы болды. Қарапайымдылығы сол далалық жаттығуларда, атыстарда жүрген кезде өзін кейбір бастықсымақтар сияқты көкірегің көтеріп ұстамайтын, жеке құраммен бірге тамақтана беретін. Қарапайым сарбазбен бірге отырып тамақ ішпек түгілі, оны адам ретінде қарамайтындар да бар аразмызда.

Осыған орай бір оқиға есіме түсіп кетті. Бірде мен сабақ кестесіне сәйкес «Ақтас» оқу орталығында атыс даярлығы бойынша жеке құраммен сабақ өткізіп жаттым, содан командир келді. Мен жарғыға сәйкес баяндап, оны күтіп алдым. Содан Саят Сапаржанұлы өзінің атыс сабағына қатысқысы келетінін айтты. Ол белгіленген тәртіппен өзіне тиесілі оқ-дәрілерін алып басқалармен бірге сапқа тұрды, мен берген барлық командаларды мүлтіксіз орындады.

Бұл жерде мен даңқты қолбасшы Бауыржан Момышұлының «Тәртіпсіз ел болмайды, тәртіпке бас иген құл болмайды» деген сөзін тілге тиек еткім келеді. Саят Сапаржанұлының өзі бөлім командирі бола тұра, әскери тәртіпке бағынғандығы қазіргі кездегі біздің кейбір лауазымды адамдарға жетіспейді. Менің ойымша нағыз командир осындай қасиеттерге ие болуы керек.

2017 жылы менің қызметім ел астанасына ауысты, Саят Сапаржанұлы да Қарағанды облысы, Спасск кентіне әскери бөлім командирі болып ауысып кетті.

Әскери қызметші болған соң жиі ауысу бізге жат нәрсе емес. Уақыт та өз кезегімен зымырап өте берді.

Содан 2018 жылы Саят Сапаржанұлы да ел астанасына қызмет бабымен ауысып келді. Қызмет етіп жатқан бөлімшелеріміз бөлек болғандықтан ара-тұра кездесіп қалып жүрдік. Кездескен сайын қал-жағдай сұрасып, амандық білісіп қалатынбыз.

2019 жылдың 22 тамызы...

Бұл күн арнайы мақсаттағы бөлімшелер тарихында өте ауыр, қайғылы күн болып есте қалды. Өйткені дәл осы күні полковник Саят Сапаржанұлы Алдынгуров әскери қызметтегі міндеттерін орындау барысында парашютпен оқу-жауынгерлік секіру жасау кезінде мезгілсіз қазаға ұшырады. Оның артында аңырап атанасы, бауырлары, қайғы жұттып жұбайы, балалары қалды.

Қаздан аз ғана уақыт бұрын екеуіміз жұмыста дәлізде қарама-қарсы кездесіп қалдық, мен әдетімше «Командир, қалыңың қалай?» деп амандастым. Бұл біздің соңғы рет кездесуіміз екенін кім білген? Бәрі тағдырдың қолында, кімнің дәм-тұзы қай күні таусылғанын, кімнің маңдайына не жазылып тұрғанын адам баласы болжап білмейді ғой.

Биыл 2023 жылдың тамыз айында полковник Саят Сапаржанұлы Алдынгуровтың өмірден өткеніне төрт жыл толады. Оның жарқын бейнесі біздің, яғни онымен бірге қызмет атқарған әр офицердің, сержанттың, қатардағы жауынгердің жадында мәңгі қала береді!

**Майор Қ.ОРАЗБЕКОВ,
32356 әскери бөлім
командирінің орынбасары
(тәрбие және идеологиялық
жұмыс жөніндегі)**

ТЕРІС ПИҒЫЛДАН ҚОРҒАУ ШАРАСЫ

Кез келген мемлекеттің басынан өткерген тарихи тағдыр кешулері бар. Халық осы тарихи үрдістердің негізінде қалыптасқан дәстүрлі құндылықтармен астасып өмір сүреді.

Салт-дәстүр ұлттың бір мәдени қабаты ғана емес, сол халықтың төлқұжаты іспетті. Яғни, халық үшін оның салт-дәстүрі мен әдет-ғұрпы басты құндылықтардың бірі саналады. Біз дәстүрлі құндылықтарды терістейтін өктем іс-әрекеттерге деңгейіне қарай деструктивті, немесе экстремистік не террорлық деп сипаттама беріп жатамыз. Соңғы кезде осы теріс сипаттамаларға діннің аты қосақталатын үрдіс пайда болды. Яғни, «деструктивті діни ағымдар», «діни экстремизм», «діни терроризм» деген атаулардан көз сүрініп, құлақ тұнатын жағдайға жеттік. Олай болса, алдымен «деструктивті діни ағым», «діни экстремизм», «діни терроризм» ұғымдарының бір-бірінен қандай ерекшелігі бар екенін ажыратып алсақ. Діни экстремизм деп діни дұшпандылық пен жек көрушілікті қоздыру мақсатымен мемлекеттің аумақтық біртұтастығы мен тәуелсіздігін бұзу және мемлекеттік құрылысты күшпен өзгерту мен билікті күшпен басып алуға үгіттейтін дінге негізделген немесе діни элементтерді қамтыған қауіпті іс-әрекетті айтамыз.

Осыған байланысты әскери қызметшілер мен олардың отбасы мүшелерін Діни экстремизмнің

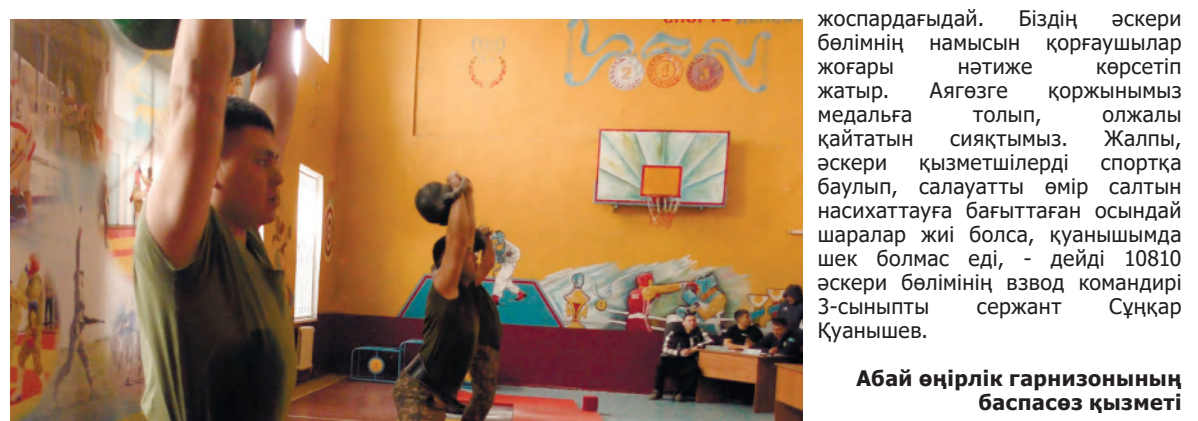
деструктивті идеологиясының теріс ықпалынан қорғау бойынша онкүндік аясында 44813 әскери бөлімінің әскери қызметшілерімен «Ақмола облысының діни істері басқармасының» теолог маманы А.Серденов, Целиноград ауданы ішкі саясат бөлімінің бас маманы А.И.Мұхтар және Ақмола өңірлік гарнизонының әскери полиция басқармасы қызметкері әділет капитаны А.О.Ажибеков «Деструктивті діни ағымдардың ықпалының алдын алу» тақырыбында кездесу өткізді. Кездесудің мақсаты – әскери қызметшілерге дін жайында ақпарат беру, оларға теріс ағымдардың ықпал етуінің алдын алу.

Кездесу барысында теолог маман ислам діні және қазіргі қоғамдағы дін мәселелері туралы сөз қозғады. «Деструктивті ағымның ықпалына түскен адамдардың бойындағы өзгерістер» және «Әлеуметтік желінің әлуеті мен әлегі» тақырыбындағы бұқтемелер таратты. Әскери қызметшілердің қойылған сұрақтарына жауап алып, көптеген пайдалы ақпаратпен бөлісті.

**Подполковник
Нұржан СЫЗДЫҚОВ**

ӘСКЕРИЛЕР ГІР ТАСЫН КӨТЕРУДЕН СЫНҒА ТҮСТІ

«Шығыс» өңірлік қолбасшылығының әскери қызметкерлері гір тасын көтеріп дүбірлі додаға түсті. Қарулы Күштердің XX спартакиадасы аясында өткізілген турнирдің бұл іріктеу кезеңі болды.

жоспардағыдай. Біздің әскери бөлімнің намысын қорғаушылар жоғары нәтиже көрсетіп жатыр. Аяғәзге қоржымымыз медальға толып, олжалы қайтатын сияқтымыз. Жалпы, әскери қызметшілерді спортқа баулып, салауатты өмір салтын насихаттауға бағыттаған осындай шаралар жиі болса, қуанышымыз шек болмас еді, - дейді 10810 әскери бөлімінің взвод командирі 3-сыныпты сержант Сұңқар Қуанышев.

**Абай өңірлік гарнизонының
баспасөз қызметі**

Жарыс ережесі бойынша турнирге қатысушылар гір тасын серпе және жұлқып көтеру әдістері бойынша сынға түсті. Алғашқы бөлімде әскери қызметшілер 24 келі екі гір тасты бірге көтерсе, келесі бөлімде бір гір тасын екі қолға алма-кезек ауыстырып көтеру арқылы өз бақтарын сынады. Әрбір спортшыға небары он минут уақыт берілді.

– Жарыс өз деңгейінде өтуде. Қарсыластар осал емес. Аяғәз гарнизонынан өзін баптаған шәкірттеріміз бірге келіп отырмын. Әзірше, барлығы

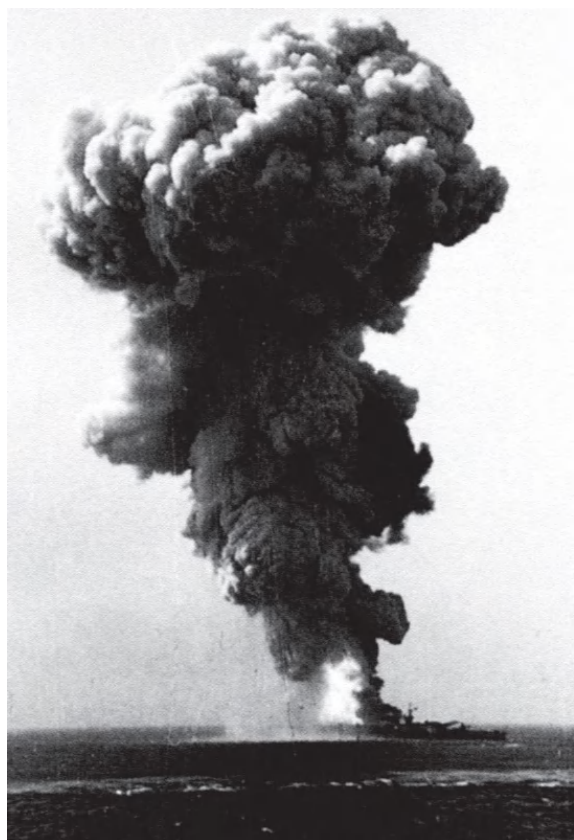
ВООРУЖЕНИЕ И ТЕХНИКА

ТОЧНОСТЬ И СМЕРТНОСТЬ

ЧТО ПРЕДСТАВЛЯЕТ СОБОЙ УПРАВЛЯЕМАЯ АВИАБОМБА?

Управляемая авиационная бомба, корректируемая авиационная бомба и даже «умная» бомба – все это служит обозначением одного и того же вида управляемых авиационных средств поражения. Что же представляет собой и на что способен этот высокоточный боеприпас, столь часто используемый в современных военных конфликтах?

Гроза кораблей

Немного истории. Оружие не считается чем-то новым. Его изобрели в Германии еще в период Второй Мировой войны как оружие для поражения кораблей. Обычными бомбами атаковать корабль сложно, чтобы нанести серьезный ущерб, требуется прямое попадание, осуществить которое по понятным причинам не так просто. Для этих целей немцы вначале использовали пикирующие бомбардировщики, однако усиливающаяся противовоздушная оборона британских кораблей сделала их применение невозможным. В результате немецким конструкторам пришла в голову идея создания планирующих управляемых бомб, которые считаются эффективным оружием по сей день.

Для поражения кораблей, немцами инженерами были придуманы крылатые бомбы с радиоуправлением. Работы по проектированию этого оружия начались еще в 1939 г., а уже осенью 1940 года прошли первые испытания комплекса наведения. Вначале блок управления бомбой устанавливали на стандартные 500-килограммовые бомбы. Затем ими стали оснащать все виды бомб, включая мощную Ruhrstahl SD 1400, которая могла пробивать даже палубную броню тяжелых крейсеров.

Первые авиационные бомбы сбрасывались еще до

того, как самолет подлетел к цели, при этом наводчик при помощи спойлеров управлял бомбой, чтобы обеспечить прямое попадание. Правда, это тоже оказалось непростой задачей, потому что самолет обгонял бомбу, и наводчику ее плохо было видно. Для решения этой проблемы, летчики стали сбрасывать бомбу с высоты и набирать высоту.

Спустя буквально несколько лет, разработкой планирующей бомбы занялись ВВС США. Несколько моделей использовались с мая 1944 года. Американские бомбы прикреплялись, фактически, к небольшому планеру, что позволяло сбрасывать их далеко от цели и таким образом избегать поражения зенитной артиллерией. В связи с этим на бомбы устанавливали радиолокационные головки самонаведения, а также системы инфракрасного наведения.

Преимущества, виды и типы

Преимущество управляемых авиабомб заключается в том, что они отличаются дальностью действия, то есть позволяют поражать цели на большом расстоянии от места сброса, а также высокой точностью. Благодаря этому они позволяют поражать цели противника, не залетая в зону поражения его систем ПВО.

Для управления и увеличения дальности полета, они обладают крыльями, которые позволяют бомбам планировать, и головками самонаведения, которые бывают различных типов (со спутниковой навигацией, инфракрасным или лазерным наведением, радиоканальным наведением и пр.). Некоторые управляемые авиационные бомбы дополнительно оснащаются небольшими ракетными двигателями. Это еще не делает их крылатыми, однако значительно увеличивает дальность полета.

Но зачем вообще нужны планируемые бомбы, если существуют крылатые ракеты, которые способны преодолевать гораздо большие расстояния? Все дело в коэффициенте боевого заряда по соотношению к полной массе конструкции. Авиабомбы способны нести гораздо больше заряда при сравнительно невысокой массе всей конструкции. Кроме того, они более дешевые в изготовлении, чем ракеты.

Эксперты подразделяют УАБ на следующие типы и виды:

- с радиоканальным наведением;
- с телевизионным наведением;
- с инфракрасным самонаведением — КВО порядка нескольких метров;
- с лазерным наведением — КВО менее десятка метров;
- с GPS-приемником улучшенной точности (JDAM) — КВО порядка десятка метров;
- с ГЛОНАСС-приемником улучшенной точности (КАБ-500С) - КВО порядка десятка метров.

Известные образцы

Пожалуй, одной из наиболее известных УАП является американская планирующая бомба JDAM. JDAM реализованы как комплект оборудования на основе технологии GPS, преобразующий существующие свободнопадающие бомбы во всепогодные

корректируемые боеприпасы. Первый комплект выпущен в 1997 году фирмой Boeing.

JDAM представляет собой комплект из крыльев, крепящихся в средней части бомбы, и хвостового блока, имеющего управляемое оперение, позволяющее бомбе маневрировать. Там же находится и компьютер с навигационным оборудованием.

Бомбы, оборудованные комплектом JDAM, направляются к цели и интегрированы в инерциальной системе наведения в паре с GPS-приемником улучшенной точности, обеспечивая им объявленную дальность действия в 15 морских миль (28 км) от точки сброса (при сбросах с больших высот на сверхзвуковых скоростях дальность увеличивается). Для версии JDAM-ER дальность может достигать 75 км. Величина кругового вероятного отклонения, показанная на испытаниях, составляет 11 метров.

Принцип действия JDAM отличается от бомб с лазерным наведением и бомб с инфракрасным наведением, применению которых могут препятствовать неблагоприятные условия у поверхности земли (например, непрозрачность атмосферы вследствие пылевой бури). В последнее время JDAM-боеприпасы доукомплектовываются, тем не менее, головками лазерного наведения (устанавливаются в передней части бомбы), так как такие системы наведения выгодно применять против определенных видов целей. Благодаря этому старые боеприпасы превращаются в комбинационное современное высокоточное оружие, способное поражать, в том числе, и активно маневрирующие цели. Комплект JDAM применяется для модернизации неуправляемых бомб калибром от 230 кг (500 фунтов — GBU-38) до 910 кг (2000 фунтов — GBU-31).

Имеется опыт по сбросу модернизированных комплектов JDAM бомб на сверхзвуковых скоростях с большой высоты с истребителя F-22 Raptor. При этом было получено значительно увеличение дальности применения. В ходе испытаний истребитель F-22, летящий на высоте 50000 футов (примерно 15000 метров) со скоростью, в полтора раза превышающей скорость звука, сбросил 454-килограммовую авиабомбу JDAM на цель, находящуюся на расстоянии свыше 44 километров.

Одна из наиболее известных планирующих бомб российского производства — УПАБ-1500, вес которой составляет 1500 кг. Она оснащена инерциальной и спутниковой системой наведения. Боевая часть бомбы составляет 1010 кг. Максимальная дальность полета от точки сброса, в зависимости от модификации составляет от 40 до 70 км. Бомба

сбрасывается на высоте 15 км.

Впервые бомба была представлена в 2019 году на авиационно-космическом салоне МАКС-2019. Она предназначена для поражения наземных и надводных прочных и особочпрочных целей. В частности, способна уничтожать железобетонные укрытия, командные пункты, железнодорожные мосты, корабли и прочие подобные цели.

В создании управляемых авиабомб преуспел и Китай. FT PGB - это аббревиатура для семейства высокоточных управляемых боеприпасов китайского производства под названием «To-Fly Precision Guided Bomby», разработанных China Academy of Launch Vehicle Technology (CALT), дочерней компанией China Aerospace Science and Technology Corporation (CASC).

FT PGB - это набор для модернизации свободно падающих бомб. Комплект состоит из двух модулей: модуля инерциального наведения и модуля спутникового наведения. Могут использоваться различные спутниковые системы, такие как GPS и ГЛОНАСС, а также китайская система навигации Beidou. Когда спутниковое наведение недоступно, используется инерциальная система наведения, хотя обычно эти две системы используются вместе, дополняя друг друга.

- В семействе FT 10 бомб:
- FT-1: 500 кг бомба со спутниковым наведением.
  - FT-2: 500 кг планирующая бомба со спутниковым наведением.
  - FT-3: 250 кг бомба со спутниковым наведением.
  - FT-4: 250 кг бомба со спутниковым наведением и прямым крылом.
  - FT-5: 100 кг бомба малого диаметра.
  - FT-6: 250 кг бомба со спутниковым наведением и прямым крылом.
  - FT-7: 100 кг бомба малого диаметра с прямым крылом.
  - FT-9: 50 кг бомба для дронов.
  - FT-10: 25 кг бомба для дронов.
  - FT-12: 500 кг планирующая бомба с ракетным ускорителем с дальностью до 150 км и скоростью 600 - 1000 км/ч.

Серия FT PGB также используется в качестве компонента для подсемейства другого китайского оружия, семейства высокоточных управляемых бомб LS PGB.

FT PGB был впервые представлен публике на 7-м авиасалоне в Чжухай, состоявшемся в ноябре 2006 года, с двумя моделями семейства FT-1 и FT-3, а семейство этого оружия построено по китайскому стандарту GJV289A, китайскому эквиваленту MIL-STD-1553B. Адаптация этого военного стандарта означает, что оружие может быть легко развернуто на любых западных платформах.

КВО – КРУГОВОЕ ВЕРОЯТНОЕ ОТКЛОНЕНИЕ, ПОКАЗАТЕЛЬ ТОЧНОСТИ ПОПАДАНИЯ РАКЕТЫ (СНАРЯДА), ИСПОЛЬЗУЕМЫЙ В КАЧЕСТВЕ КОЭФФИЦИЕНТА ПРИ РАСЧЕТЕ ВЕРОЯТНОЙ СТЕПЕНИ ПОРАЖЕНИЯ ЦЕЛИ; ОПРЕДЕЛЯЕТСЯ ВЕЛИЧИНОЙ РАДИУСА КРУГА, В КОТОРЫЙ ПРЕДПОЛОЖИТЕЛЬНО ДОЛЖНА ПОПАСТЬ ПОЛОВИНА ЗАПУЩЕННЫХ РАКЕТ (СНАРЯДОВ).

Подготовил Тимур АУБАКИРОВ

ОКУНУЛИСЬ В АТМОСФЕРУ ВОЕННОЙ ЖИЗНИ

В целях военно-патриотического воспитания в воинской части 55065 Сил воздушной обороны прошел день открытых дверей с допризывной молодежью.

Сегодняшним школьникам, а завтра будущим защитникам Отечества были продемонстрированы презентации и видеоролики: один день из жизни солдата, об истории создания Сил воздушной обороны, о Военно-воздушных силах и Войсках противовоздушной обороны, стоящих на страже Отечества и несут боевое дежурство в мирное время.

В ходе экскурсии молодежь ознакомилась с бытовыми условиями проживания солдат, школьникам рассказали о распорядке дня военнослужащих.

Будущие защитники Отечества получили возможность не только окунуться в атмосферу военной жизни, но и задать интересные вопросы солдатам.

В казарме старшим лейтенантом Тельмановым Е. были показаны образцы оружия: автомат АК-74, пистолет Макарова, помповое ружье форт-500. Рассказали об их предназначении и тактико-технических характеристиках. Молодые парни и девушки с неподдельным интересом осмотрели оружие.

Лучшие специалисты части рассказали и наглядно показали, что в случае угрозы применения противником радиационного, химического или биологического оружия необходимо надеть общеевойской защитный комплект, рассказали, для чего нужно выполнять нормативы, тренировки.

Затем рядовой срочной службы Генинг Д., имеющий медицинское образование, поделился опытом, как правильно оказывать первую медицинскую помощь пострадавшим. Также военнослужащий поделился своими планами на будущее: после службы по призыву хочет остаться в армии по контракту, отучиться на психолога и стать настоящим офицером.

Перед школьниками выступил заместитель командира части (по ВПР) подполковник Ниязалиев А.Б., он пожелал молодежи сделать правильный выбор в мире профессий.

Подполковник Азамат НИЯЗАЛИЕВ, заместитель командира в/ч 55065 по ВПР

SARBAZ

ҚР Қорғаныс министрлігінің тапсырысы бойынша шығады

Меншік иесі: «ГИС Әскери Медиа» ЖШС

Шығарушы редакторлар
Тимур АУБАКИРОВ
Ерлібай ҚАДЫРБАЙ

Тілшілер:
Меруерт САФАЕВА
Рима БЕУЕОВА
Нариман ДЮСЕНОВ

Дизайнер
Адил ШЕРИМБЕТОВ

Корректорлар
Сымбат НҰРХАЙДАРОВА
Анель ЭРКИНБАЕВА

«Шығыс» Өңқ аймақтық тілші
Алуа ИСКАКОВА
«Астана» Өңқ аймақтық тілші
Фархат КИНЖИТАЕВ

Газет «Сарбаз» деген атаумен 2007 жылдың 2-тамызынан бастап шығады. ҚР Инвестициялар және даму министрлігінде 2015 жылдың 30-сәуірінде тіркелген, куәлігі №5340-Г Авторлардың пікірі редакцияның көзқарасымен әрқес сәйкес келе бермейді. Қолжазба мен фотосурет рецензияланбайды және кері қайтарылмайды. Редакция автор материалын мазмұнын сақтай отырып өңдеуге, қысқартуға құқылы. Газет жұма күні шығады. Бағасы келісімді.

Редакцияның мекенжайы: ҚР, 010000, Астана қ., Есіл ауданы, Комсомол тұрғын алабы, Домалақ ана көшесі, 11 үй. Вебсайт: www.sarbaz.kz Тел/факс: 8 (7172) 25-21-63 E-mail: INFO@SARBAZ.KZ Газет «Алматы-Болашақ» баспаханасында басылып шығады. Алматы қаласы, С.Мұқанов көшесі, 223-Б Калемі 3 б. т. Офсеттік басылым. Индекс 604 8 Таралуымы 2999 дана Тапсырыс №14 Номер кезекшісі Меруерт САФАЕВА

